

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande budgetpropositionen (prop. 2008/09: 1) för budgetåret 2009 såvitt avser utgiftsområde 15 *Studiestöd*. Utskottet behandlar även ett antal motioner från den allmänna motionstiden 2008 som gäller anslagen eller som bedöms ha anslagseffekt budgetåret 2009. I budgetpropositionen ingår ett lagförslag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker samtliga motioner.

Regeringens budgetförslag innebär att de samlade anslagen under utgiftsområde 15 *Studiestöd* 2009 uppgår till drygt 21 miljarder kronor. Föreslagen anslagsnivå för 2009 är 1 155 miljoner kronor högre än motsvarande nivå 2008.

S-, v- och mp-ledamöterna har i särskilda yttranden redovisat sina respektive partiets budgetförslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Inledning	6
Resultat	7
Ändring i studiestödslagen	9
Anslagen för 2009	10
1:1 Studiehjälp m.m.	10
1:2 Studiemedel m.m.	11
1:3 Studiemedelsräntor m.m.	13
1:4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	15
1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	15
Särskilda yttranden	17
1. Anslag under utgiftsområde 15 Studiestöd m.m., punkt 2 (s)	17
2. Anslag under utgiftsområde 15 Studiestöd m.m., punkt 2 (v)	18
3. Anslag under utgiftsområde 15 Studiestöd m.m., punkt 2 (mp)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Propositionen	23
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	23
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens förslag	25
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	26
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens lagförslag	27

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Ändring i studiestödslagen**

Riksdagen antar regeringens förslag i proposition 2008/09:1 under utgiftsområde 15 till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395). Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 15 punkt 1.

2. **Anslag under utgiftsområde 15 Studiestöd m.m.**

a)

Riksdagen godkänner att under 2009 får lån tas upp i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 159 700 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 15 punkt 2 och avslår motion 2008/09:Ub454 yrkande 2.

b)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kr under 2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 15 punkt 3.

c)

Riksdagen anvisar för 2009 anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 15 punkt 4 och avslår motionerna 2008/09:Fi270 yrkande 61, 2008/09:Sf373 yrkande 14, 2008/09:Ub454 yrkandena 1 och 3, 2008/09:Ub491 yrkande 1 och 2008/09:Ub602 yrkandena 1–5.

Stockholm den 20 november 2008

På utbildningsutskottets vägnar

Marie Granlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Marie Granlund (s)¹, Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s)², Agneta Lundberg (s)³, Christer Nylander (fp), Lars Hjalmered (m), Peter Hultqvist (s)⁴, Patrik Forslund (m), Thomas Strand (s)⁵, Mats Pertoft (mp)⁶, Göran Thingwall (m), Caroline Helmersson-Olsson (s)⁷, Per Lodenius (c), Eva Johnsson (kd), Birgitta Sellén (c) och Amineh Kakabaveh (v)⁸.

¹⁻⁸ Avstår från ställningstagande under punkt 2.

Redogörelse för ärendet

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2008/09:1 avseende utgiftsområde 15 *Studiestöd*. Utskottet behandlar även ett antal motioner från den allmänna motionstiden 2008 som gäller anslagen eller som bedöms ha anslagseffekt budgetåret 2009. Utskottets ställningstagande gäller under förutsättning av riksdagens beslut om utgiftsram för 2009 för utgiftsområde 15 *Studiestöd*. Utskottet tar i det följande kortfattat först upp utgiftsområdets omfattning och utgiftsutvecklingen. Därefter behandlas regeringens redovisning av resultaten för utgiftsområdet. Efter detta behandlas regeringens lagförslag om ändring i studiestödslagen (1999:1395). Regeringens lagförslag finns i *bilaga 4*. Slutligen behandlas regeringens förslag till anslagsbelopp tillsammans med motioner som rör dessa.

En översikt av regeringens förslag till medelsanvisning till anslagen och oppositionens avvikelser i förhållande till regeringens förslag finns i *bilaga 2*.

Utskottets förslag till beslut om anslag för 2009 under utgiftsområde 15 *Studiestöd* finns i *bilaga 3*.

Utskottets överväganden

Inledning

Utgiftsområde 15 *Studiestöd* omfattar under 2009 utgifter för olika former av ekonomiskt stöd till enskilda under studier och utgifter för vissa studiesociala insatser. I utgiftsområdet ingår de två stora studiestödssystemen: studiehjälp till ungdomar i gymnasial utbildning och studiemedel för vuxenutbildning och högskoleutbildning. Systemen regleras främst i studiestöds-lagen och studiestödsförordningen (2000:655). Studiehjälp och studiemedel administreras av Centrala studiestödsnämnden (CSN).

Utgiftsområdet omfattar därtill anslag som finansierar räntesubventioner och avskrivningar av studielån, bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk samt bidrag till vissa studiesociala ändamål.

Vissa studiestöd är rättighetsstyrda. Detta innebär att anslagsbelastningen, förutom av reglerna för lån och bidrag, främst är beroende av antalet studerande i utbildningar som berättigar till studiestöd, de studerandes val att ansöka om studiestöd och räntekostnader för den totala studielåneskulden i Riksgäldskontoret. Utgiften för vissa andra studiestöd begränsas av anvisade eller tilldelade medel och efterfrågan på dessa stöd.

Regeringens budgetförslag innebär att de samlade anslagen under utgiftsområde 15 *Studiestöd* 2009 uppgår till drygt 21 miljarder kronor. Föreslagen anslagsnivå för 2009 är 1 155 miljoner kronor högre än motsvarande nivå 2008. På grund av en tillfällig ökning av antalet utbildningsplatser inom polisutbildningen tillsammans med ett ökat antal högskoleplatser inom området psykisk hälsa med inriktning mot särskilt komplicerad problematik, en föreslagen satsning på yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning, en satsning på eftergymnasial yrkesutbildning inom yrkeshögskolan, en satsning på speciallärarutbildning och spetsutbildning i entreprenörskap samt kompletterande utbildningar för personer med utländska examina har anslag 1:2 *Studiemedel m.m.* och 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* förstärkts. Ovanstående och övriga beslut gör att utgifterna bedöms öka med 167 miljoner kronor 2009.

Jämfört med de beräkningar som gjordes i budgetpropositionen för 2008 beräknas utgifterna för 2009 öka med 935 miljoner kronor på grund av prisbasbelopps- och ränteförändringar. Vidare beräknas utgifterna öka med 157 miljoner kronor 2009 på grund av ändrade antaganden om efterfrågan på studiestöd (volym). Slutligen bedöms utgifterna minska med anledning av att regleringen av den statliga ålderspensionsavgiften för 2006 som avser budgetår 2009 blir 88 miljoner kronor lägre än vad som antogs 2008.

Resultat

Unga studerande på gymnasial nivå

Antalet studerande som fick *studiehjälp* under 2007 uppgick till drygt 476 000, en ökning med knappt 4 % sedan 2006. Av dessa var 49 % flickor och 51 % pojkar. Ökningen av antalet studerande som fått studie-hjälp beror på befolkningsutvecklingen i åldrarna 16–20 år eftersom nästan samtliga studerande som avslutar grundskolan går vidare till gymnasiala studier.

Cirka 11 000 studerande, varav 60 % flickor och 40 % pojkar, fick inackorderingstillägg. Detta innebär en ökning med 4 % jämfört med 2006. Det ökade utnyttjandet av inackorderingstillägg kan, enligt regeringen, till stor del förklaras av utbyggnaden av de fristående skolorna.

Det inkomstprövade extra tillägget lämnades till knappt 13 000 studerande. Antalet studerande som fick extra tillägg minskade med drygt 3 % jämfört med 2006. Minskningen förklaras främst av att inkomstgränserna för att kunna få bidraget legat fast, medan inkomsterna i samhället generellt har ökat.

Bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan (*Rg-bidrag*) lämnades till 527 elever under 2007.

Vuxna studerande på grundskole- och gymnasial nivå

Under 2007 fick ca 23 700 personer *studiemedel* för studier på *grundskolenivå*. Av dessa var 72 % kvinnor och 28 % män. Antalet studerande med *studiemedel* ökade med ca 30 % jämfört med 2006.

Cirka 93 800 vuxna fick *studiemedel* för studier på *gymnasienivå* under 2007. Av dessa var 65 % kvinnor och 35 % män. Antalet studerande har ökat med ca 3 % jämfört med 2006.

En majoritet av de studerande med *studiemedel* på gymnasienivå läste inom kommunal vuxenutbildning.

Av studiestödstagare på grundskolenivå under 2007 hade omkring 7 800 personer *studielån*, dvs. ca 33 %. Av dessa var ca 64 % kvinnor och 36 % män. Av studiestödstagare på gymnasienivå hade omkring 52 000 personer *studielån*, dvs. ca 55 %, varav ca 64 % var kvinnor och 36 % män.

Fram till utgången av 2006 fanns ett rekryteringsbidrag till vuxenstuderande som syftade till att nå svårrekryterade personer med kort tidigare utbildning. Under 2007 fick ca 3 700 personer rekryteringsbidrag enligt övergångsbestämmelserna.

Under 2007 deltog omkring 860 personer i teckenspråksutbildning för föräldrar. I vissa fall kan föräldrar och med föräldrar likställda personer få studiestöd för deltagande i sådan utbildning. Under 2007 var det 190 personer som fick sådan s.k. TUFF-ersättning.

Studerande på eftergymnasial nivå

Under 2007 studerade ca 301 000 personer i Sverige på eftergymnasial nivå med *studiemedel*. Av dessa var 60 % kvinnor och 40 % män. Under året minskade antalet studerande med studiemedel på eftergymnasial nivå med nästan 9 000 personer jämfört med 2006. Nedgången kan, enligt regeringen, främst förklaras av att antalet studerande på högskolenivå minskar.

De allra flesta studiemedelstagare på eftergymnasial nivå, ca 89 %, studerade vid universitet eller högskola. 9 % studerade på en kvalificerad yrkesutbildning. Av studerande med studiemedel på eftergymnasial nivå studerade en majoritet på heltid.

Av det totala antalet studerande på universitet och högskola hade 65 % studiemedel under höstterminen 2007 (ungefär lika stor andel män som kvinnor). Inom kvalificerad yrkesutbildning hade 73 % av det totala antalet studerande studiemedel under 2007, andelen bland kvinnor var 74 % och andelen bland män var 71 %.

Av studiestödstagare på eftergymnasial nivå under 2007 hade omkring 73 % *studielån*, varav 132 000 kvinnor och 88 000 män.

Under 2007 fick drygt 18 200 personer *tilläggs lån* för studier på eftergymnasial nivå. Av dessa var 63 % kvinnor och 37 % män.

Antalet stödtagare med *merkostnads lån* för till exempel dubbel boställning eller resor mellan hemorten och studieorten minskade 2007 för femte året i rad. Under året hade ca 19 400 personer, varav 62 % kvinnor och 38 % män, merkostnads lån.

Genom Talboks- och punktskriftsbibliotekets försorg fick ca 2 100 högskolestuderande med synskada eller annat läshandikapp *studielitteratur* under 2007. Den genomsnittliga kostnaden per studerande var knappt 20 300 kr.

Studerande utomlands

Studiehjälp för studerande under 20 år, som bedriver gymnasiala studier utomlands, lämnades till ca 900 studerande under 2007. Under 2007 fick ca 27 800 personer *studiemedel* för studier utomlands. Av dessa läste 98 % på eftergymnasial nivå och 2 % på gymnasial nivå. Av de studerande på eftergymnasial nivå utgjorde gruppen free-movers, dvs. studerande som på egen hand ordnar sina studier utomlands, den största andelen med 62 %. Gruppen utbytesstuderande utgjorde ca 23 % och gruppen som läste en icke-akademisk språkkurs utgjorde knappt 15 %.

Studerande med barn

Under 2007 fick ca 78 000 studerande med barn utöver studiemedel även *tilläggsbidrag*. Andelen med tilläggsbidrag på grundskole- och gymnasienivå var 55 respektive 30 %, medan andelen på eftergymnasial nivå var 14 %.

Låntagare

Det totala antalet låntagare i de tre återbetalningssystemen uppgår till närmare 1,4 miljoner. Antalet låntagare har ökat något under 2007. Ökningen jämfört med 2006 var ca 2 400 personer och antalet låntagare är nu i nivå med 2005. Anledningen till denna utveckling är dels att tillskottet av nya låntagare har ökat, dels att färre har slutbetalat sina annuitetslån. Den totala studieskulden ökade under 2007 från 176 till 178 miljarder kronor.

Ändring i studiestödslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).

CSN ska inte längre ha möjlighet att besluta om att låntagare med studielån tagna före 1989 tills vidare inte ska påföras preliminär avgift, s.k. nedsättning tills vidare. Nu gällande beslut om nedsättning tills vidare ska upphöra att gälla vid utgången av 2009.

Propositionen

Ändringarna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till studiestödslagen (1999:1395). CSN ska inte längre ha möjlighet att besluta om att låntagare med studielån tagna före 1989 tills vidare inte ska påföras preliminär avgift, s.k. nedsättning tills vidare. Nu gällande beslut om nedsättning tills vidare ska upphöra att gälla vid utgången av 2009 (prop. 2008/09:1 s. 9–10 och 28 f.).

Låntagare som har studielån tagna före 1989 kan i dag ansöka hos CSN om att de tills vidare inte ska påföras preliminär avgift för lånet. CSN hanterar varje år en stor mängd ärenden som rör nedsättning tills vidare. En låntagare är skyldig att anmäla till CSN om grunderna för ett beslut om nedsättning har ändrats. Det är dock förhållandevis många låntagare med nedsättning tills vidare som har inkomster som överstiger avgiftsgränsen men inte anmäler detta till CSN. Dessa låntagare påförs då slutlig avgift i form av kvarstående avgift och tilläggsavgift. Systemets konstruktion innebär att tidpunkten då staten får tillbaka utlånade medel senareläggs, vilket från borgenärssynpunkt är olämpligt. Eftersom felaktigheten upptäcks först vid efterkontroll, medför det att låntagarens återbetalning försenas och att det tar längre tid för låntagaren att bli skuldfri, vilket är en påtaglig nackdel för berörda låntagare.

Mot denna bakgrund bör möjligheten att medge en låntagare nedsättning tills vidare utmönstras ur studiemedelssystemet. Studiemedelssystemet ska i stället fungera enligt huvudregeln, dvs. att den enskilde låntagaren inför varje år själv gör en bedömning av hur hans eller hennes inkomst kommer

att se ut under året. Om låntagarens inkomst kan antas understiga avgiftsgränsen, har han eller hon möjlighet att ansöka om att preliminär avgift inte ska tas ut under året (nedsättning).

Slopandet av möjligheten till nedsättning tills vidare påverkar således inte den enskildes möjlighet till nedsättning som sådan. Låntagare med låg inkomst kan som tidigare efter ansökan komma i fråga för nedsättning. Skillnaden är endast att låntagaren varje år måste ansöka om nedsättning.

Inom Utbildningsdepartementet har det utarbetats en promemoria Nedsättning tillsvidare av återbetalningspliktiga studiemedel (dnr U2007/6443/SV) med det aktuella förslaget. Promemorian har remissbehandlats och samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget. Regeringens förslag överensstämmer i huvudsak med promemorians förslag. Av författningstekniska skäl föreslås dock att ändringen görs genom ett tillägg i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den nu gällande studiestödslagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser – i likhet med regeringen – att förslaget till regeländring medför förbättring i studiemedelssystemet i aktuellt hänseende och tillstyrker regeringens förslag.

Anslagen för 2009

En sammanställning av regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag finns i *bilaga 2* till detta betänkande.

1:1 Studiehjälp m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 4 044 472 000 kr, för budgetåret 2009 under anslag 1:1 *Studiehjälp m.m.* och avslår motionsyrkanden om annat anslagsbelopp.

Jämför särskilt yttrande 1 (s).

Propositionen

Anslaget används för studiebidrag, inackorderingstillägg och extra tillägg enligt studiestödslagen. Vidare används anslaget för bidrag till utlandsstuderande för dagliga resor enligt särskild författning (CSNFS 1983:17).

Utgifterna för studiehjälp är därför främst beroende av utvecklingen av befolkningen i åldern 16–20 år. Antalet ungdomar i gymnasieskolan har ökat under senare år. Detta är en följd av de stora barnkullarna under slu-

tet av 1980- och början av 1990-talen. Förändringarna medför att utgifterna bedöms öka för studiebidraget, inackorderingstillägget och det extra tillägget med ca 27 miljoner kronor under 2009.

Mot bakgrund av detta föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag om 4 044 472 000 kr under anslaget 1:1 *Studiehjälp m.m.* för budgetåret 2009.

Motion

Socialdemokraterna begär i sin motion 2008/09:Ub602 yrkande 1 i denna del och yrkande 5 att riksdagen anvisar 400 000 000 kr mer till anslaget än vad regeringen föreslagit. Motionärerna anför att studiehjälpen till hemmavarande barn över 16 år som går i gymnasieskolan bör höjas med 100 kr per månad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning. Utskottet avstyrker därmed motion 2008/09:Ub602 yrkande 1 i denna del och yrkande 5.

1:2 Studiemedel m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 11 749 515 000 kr, för budgetåret 2009 under anslag 1:2 *Studiemedel m.m.* och avslår motionsyrkanden om andra anslagsbelopp. Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och mp (3).

Propositionen

Anslaget används för utgifter för studiemedel i form av studiebidrag och tilläggsbidrag enligt studiestödslagen samt pensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift. Genom riksdagens beslut om tilläggsbudget (prop. 2007/08:99, bet. 2007/08:FiU21, rskr. 2007/08:262) får anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.* även användas för utgifter för retroaktiva utbetalningar av vissa former av studiestöd som har upphört.

Regeringen beslutade i november 2007 att tillsätta en studiesocial utredning (Studiesociala kommittén, U 2007:13). Denna parlamentariska kommitté ska, med utgångspunkt i att studiemedelssystemet och de sociala trygghetssystemen ska samverka på ett optimalt sätt, överväga och föreslå åtgärder vad gäller studerandes ekonomiska och sociala situation. Åtgärderna ska syfta till att den studerande har möjlighet att försörja sig och leva ett tryggt liv under sin studietid.

Kommittén ska bl.a. överväga och föreslå hur framtida beloppsnivåer och fribelopp inom studiemedelssystemet ska se ut. Detta görs med utgångspunkten att systemet långsiktigt ska säkerställa en skälig levnadsnivå för de studerande och ge förutsättningar att bedriva effektiva studier. Kommittén ska redovisa sitt slutbetänkande senast den 31 mars 2009.

I budgetpropositionen anges bl.a. följande anslagsförändringar till följd av föreslagna och beslutade reformer och besparingar. Antalet platser på polisutbildningen har i enlighet med regeringens förslag i 2008 års tilläggsproposition (prop. 2007/08:99, bet. FiU 2007/08:21, rskr. 2007/08:262) tillfälligt utökats under 2008 för att det långsiktiga målet om 20 000 poliser 2010 ska uppnås. Polisutbildningen föreslås öka även 2009 vilket innebär en ökning av utgifterna för studiemedel med 18,2 miljoner kronor. Vidare innebär förslaget om en ökning av antalet platser på eftergymnasial yrkesutbildning inom yrkeshögskolan att anslaget ökar med 18,2 miljoner kronor 2009. Regeringen föreslår också en satsning på spetsutbildning i entreprenörskap och innovation vid minst två lärosäten. Anslaget för studiemedel ökas därmed med 2,1 miljoner kronor 2009. Regeringen föreslår vidare att riksdagen beslutar om att medel anslås för att lärosätena ska anordna kompletterande utbildningar för personer med utländska examina. För 2009 föreslår regeringen att medel avsätts för fortsatt anordnande av kompletterande utbildningar samt studiemedel för lärare och för personer med hälso- och sjukvårdsutbildning från tredjeländ. Satsningen innebär att anslaget för studiemedel ökar med 7,5 miljoner kronor 2009.

Jämfört med de antaganden om antalet studiemedelstagare under 2008 som låg till grund för beräkning av anslagsnivån i budgetpropositionen för 2008 bedöms antalet studiemedelstagare minska något, och därmed minskar utgiftsnivån med 0,7 miljoner kronor 2009. Vidare bedöms utgifterna bli nära 88 miljoner kronor lägre 2009 till följd av förändringen av regleringsbeloppen jämfört med 2008.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen under anslag 1:2 *Studiemedel m.m.* för budgetåret 2009 anvisar ett ramanslag på 11 749 515 000 kr.

Motionerna

Socialdemokraterna begär i sina motioner 2008/09:Fi270 yrkande 61, 2008/09:Ub602 yrkande 1 i denna del och yrkandena 2–4 samt 2008/09:Sf373 yrkande 14 att riksdagen anvisar 1 219 000 000 kr mer till anslaget än vad regeringen föreslagit. I det högre anslagsbeloppet ingår bl.a. en höjning av studiemedlen med 375 kr per studiemånad, en höjning av tilläggsbidrag till studenter med barn till 738 kr per studiemånad för ett barn, 1 200 kr per studiemånad för två barn och 1 446 kr för tre barn. Vidare ingår en höjning av fribeloppet för studenter med närmare 10 % och ökade studiemedel på grund av utökat antal studieplatser inom bl.a. kommunal vuxenutbildning (komvux) och kvalificerad yrkesutbildning.

Vänsterpartiet begär i motion 2008/09:Ub454 yrkande 1 att studiemedlen höjs med 1 200 kr per studiemånad. I motionens yrkande 3 i denna del begär motionärerna att anslaget höjs med 3 763 312 000 kr mer än vad regeringen föreslagit med hänvisning till bl.a. höjning av studiemedel och att gruppen som får studiemedel med den högre bidragsnivån ökat samt att satsningar på ökat antal platser inom kommunal vuxenutbildning, kvalificerad yrkesutbildning och högskoleutbildning medför fler studiemedelstagare.

Miljöpartiet begär i motion 2008/09:Ub491 yrkande 1 att riksdagen anvisar 3 600 000 000 kr mer än vad regeringen föreslagit. Motionärerna hänvisar till att bidragsdelen i studiemedlen bör höjas med 900 kr per studiemånad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet värnar studenternas studiesociala situation. Det är, enligt utskottets mening, av grundläggande betydelse att studiemedlet och andra sociala trygghetssystem samverkar på ett optimalt sätt, så att studenten har möjlighet att försörja sig och leva ett tryggt liv under sin studietid. Som angivits ovan, kommer Studiesociala kommittén bl.a. att överväga och föreslå hur framtida beloppsnivåer och fribelopp inom studiemedelssystemet ska se ut. Mot den bakgrunden får motionerna 2008/09:Fi270 yrkande 61, 2008/09:Ub602 yrkande 1 i denna del och yrkandena 2–4, 2008/09:Sf373 yrkande 14, 2008/09:Ub454 yrkande 1 och 2008/09:Ub491 yrkande 1 anses vara tillgodosedda och avstyrks därmed. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

1:3 Studiemedelsräntor m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 5 567 822 000 kr, för budgetåret 2009 under anslag 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* och avslår motionsyrkande om annat anslagsbelopp.

Riksdagen godkänner regeringens förslag om att under 2009 får lån tas upp i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 159 700 000 000 kr. Riksdagen godkänner därmed inte ett motionsyrkande om ett annat lånebelopp.

Jämför särskilt yttrande 2 (v).

Propositionen

Anslaget används för utgifter för räntor på studielån som tagits upp i Riksgäldskontoret. Anslaget används dessutom för utgifter till följd av avskrivningar av studielån.

Regeringen beräknar och föreslår bl.a. följande förändringar av anslagsnivån. Antalet platser på polisutbildningen har tillfälligt ökat under 2008 för att det långsiktiga målet om 20 000 poliser 2010 ska uppnås. Polisutbildningen föreslås öka även 2009, vilket innebär en ökning av utgifterna för studiemedelsräntor med 1,8 miljoner kronor. Även regeringens föreslagna satsning på yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning innebär att utgifterna för studiemedelsräntor ökar med 1,9 miljoner kronor 2009 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Vidare innebär förslaget om en ökning av antalet platser på eftergymnasial yrkesutbildning inom yrkeshögskolan att anslagen för studiemedelsräntor ökar, för 2009 med 0,5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår också att riksdagen beslutar om att medel anslås för att lärosätena ska anordna kompletterande utbildningar för personer med utländska examina. Satsningen innebär att anslaget för studiemedelsräntor beräknas öka med 0,2 miljoner kronor 2009.

Därtill innebär förändringar av upplåningsränta och prisbasbelopp jämfört med antaganden i budgetpropositionen för 2008 att den sammantagna effekten att utgifterna bedöms öka med 454 miljoner kronor 2009.

Mot bakgrund av detta föreslår regeringen att riksdagen under anslag 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* för budgetåret 2009 anvisar ett ramanslag på 5 567 822 000 kr.

Regeringen föreslår också att riksdagen ska godkänna att under 2009 får lån tas upp i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 159 000 000 000 kr.

Motion

Vänsterpartiet begär i motion 2008/09:Ub454 yrkande 2 att lån får tas upp i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 161 500 000 000 kr. I motionens yrkande 3 i denna del begärs att riksdagen anvisar 95 000 000 kr mer till anslaget än vad regeringen föreslagit. Motionärerna hänvisar till att en föreslagen höjning av studiemedlen med 1 200 kr per studiemånad resulterar i ökade räntor på studielån som tas upp i Riksgäldskontoret.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelsanvisning och godkänner att lån tas upp i Riksgäldskontoret intill ett belopp om 159 700 000 000 kr. Därmed avstyrks motion 2008/09:Ub454 yrkandena 2 och 3 i denna del.

1:4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 61 150 000 kr, för budgetåret 2009 under anslag 1:4 *Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk*.

Propositionen

Anslaget används för utgifter för bidrag enligt förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan (Rg-bidrag). Bidraget lämnas till döva och hörselskadade elever vid riksgymnasierna i Örebro för kostnader för resor och boende. Motsvarande gäller för svårt rörelsehindrade elever vid s.k. rh-anpassad gymnasial utbildning på vissa orter. Anslaget används även för utgifter för bidrag enligt förordningen (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF-ersättning).

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 1:4 *Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk* för budgetåret 2009 anvisar ett ramanslag på 61 150 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 29 000 000 kr, för budgetåret 2009 under anslag 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål*.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kr under 2010.

Propositionen

Anslaget används för utgifter för produktion av studielitteratur för högskolestuderande som är synskadade, rörelsehindrade eller dyslektiker och utvecklingsprojekt i syfte att effektivisera produktionsmetoder. Anslaget disponeras av Talboks- och punktskriftsbiblioteket

För 2009 bedöms utgifterna för produktion av studielitteratur minska med 500 000 kr i förhållande till budgeten för 2008.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 29 000 000 kr under anslaget 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* för budgetåret 2009.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kr under 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning och bemyndigande.

Särskilda yttranden

1. Anslag under utgiftsområde 15 Studiestöd m.m., punkt 2 (s)

Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s) anför:

I vår motion En ansvarsfull ekonomisk politik för jobb och välfärd beskriver vi socialdemokrater hur det går att bygga ett bättre Sverige utan att öka orättvisorna och förstärka klyftorna i samhället. Vi har den senaste tiden sett hur finanskrisen slår hårt och djupt in i människors vardag. Varslen ökar för varje dag och oron stiger inför vad framtiden har att bjuda. Då krävs en sammanhållen politik för en sammanhållen nation i stället för den politik regeringen nu bedriver. Ökade orättvisor har inte varit och är inte heller i framtiden svaret på människors problem.

Riksdagen har den 19 november 2008 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetförslag för 2009. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2009 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 15 *Studiestöd* inte får överstiga 21 451 959 000 kr under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tas upp till behandling.

Riksdagsmajoriteten har i första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi väljer därför att inte lägga något eget förslag inom den ram riksdagsmajoriteten fastställt utan vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 15 *Studiestöd* borde ha utökats med 1 619 000 000 kr på det sätt som framgår av Socialdemokraternas motion Fi270.

Vi socialdemokrater vill ge alla människor reella möjligheter att delta i utbildning och kompetensutveckling. Utbildning stärker människor och skapar kraft att möta förändringar i ett alltmer kunskapsintensivt samhälle.

Socialdemokraterna vill ge fler människor möjlighet till utbildning och möjlighet till ett livslångt lärande. Steget att påbörja en utbildning och ta studielån kan upplevas som olika stort för olika människor. Tyvärr spelar fortfarande samhällsklass och bakgrund stor roll för utbildning. Ett generöst och flexibelt studiestödsystem har en central roll för att bryta dessa mönster.

Anslag 1:1 *Studiehjälp m.m.* bör tillföras 400 miljoner kronor som en följd av att vi höjer studiehjälpen med 100 kr per månad till hemmavaraande barn över 16 år i gymnasieskolan.

Vår utgångspunkt är att det ska vara möjligt att klara sin försörjning under studietiden utan inkomster från arbete eller ekonomiskt stöd från anhöriga. Vi är inte alls emot att den som vill och har möjlighet att kombinera sina studier med arbete gör det. Men för flera grupper av studerande är det inte möjligt att kombinera studier med arbete, eller så innebär detta så stor ansträngning att studier eller familjeliv blir starkt lidande. Att arbete vid sidan om studierna inte ska vara en förutsättning för att klara privatekonomin är närmast avgörande för att högre utbildning ska vara en möjlighet för alla, oavsett bakgrund och familjesituation, och för att tillförsäkra att det är relevanta faktorer som individens kunskaper, analysförmåga och lämplighet som avgör ens studieframgångar. Många studenter har en tuff ekonomisk situation. Vi vill därför höja studiemedlen med 375 kr per studiemånad fr.o.m. 2009. Det ska vara samma fördelning som i dagens system, dvs. ungefär 1/3 bidrag och 2/3 lån. För detta finns medel om 550 miljoner kronor avsatt inom ramen för vårt förslag. Senare beräkningar ger för handen att av de 550 miljoner kronorna, ska 520 miljoner kronor fördelas på anslaget för *studiemedel m.m.* och 30 miljoner kronor på anslaget för *studiemedelsräntor m.m.*

Vi anser att stödet kraftigt bör höjas för att studenter med barn inte ska halka efter ekonomiskt. Höjningen innebär att stödet för ett barn höjs till 738 kr per studiemånad från tidigare 492 kr, för två barn höjs det från 800 till 1 200 kr per studiemånad och för tre barn till 1 446 kr. Vi vill höja fribeloppet för studenter med närmare 10 %. Anslaget *Studiemedel m.m.* belastas med 170 miljoner kronor respektive 100 miljoner kronor. Därtill vill vi ha en ökning av samma anslag på grund av ökat antal studieplatser med 147 miljoner kronor, samt på grund av fler platser inom kommunal vuxenutbildning och kvalificerad yrkesutbildning med 165 respektive 87 miljoner kronor.

2. Anslag under utgiftsområde 15 Studiestöd m.m., punkt 2 (v)

Amineh Kakabaveh (v) anför:

En majoritet av riksdagens ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna, beslutade den 19 november 2008 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet vid sidan av statsbudgeten fastställdes för 2009, 2010 och 2011.

Vänsterpartiet menar att Sverige behöver en rejäl förändring av politiken för fler jobb, ökad rättvisa, förstärkt välfärd och kloka investeringar för framtiden. Vi presenterar i vår budgetmotion Fi271 en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än vad riksdagsmajoriteten fattat beslut

om. Vårt budgetalternativ avvisar regeringens politik, som är närsynt och oansvarig, som systematiskt ger mer till dem som har mest, och som i grunden angriper och eroderar den svenska välfärdsmodellen. Vi avvisar regeringens kraftiga skattesänkningar, attackerna på de gemensamma trygghetssystemen och urgröpningen av det gemensamma ägandet. Vänsterpartiet gör en radikalt annorlunda bedömning än regeringen och riksdagsmajoriteten av de långsiktiga behoven för svensk ekonomi. Vi ifrågasätter de penning- och finanspolitiska ramverken som vi menar försvårar en politik för full sysselsättning.

Vänsterpartiets budgetmotion innehåller en mängd förslag som på olika sätt stimulerar ekonomin och stärker Sveriges långsiktiga växtkraft. Vi föreslår en stor satsning för fler anställda i den offentliga sektorn. Det handlar om kraftfulla åtgärder i syfte att förbättra kvaliteten inom bl.a. sjukvården, skolan och barn- och äldreomsorgen. Vi anslår också betydande medel för ökade investeringar i infrastruktur, bostäder och klimatåtgärder. Vi ser jämställdheten som en strukturell fråga om makt och resurser och föreslår en rad politiska insatser för att förändra ojämlika strukturer. Vi genomför ett omfattande socialt reformprogram på en rad områden. Detta är i motsats till regeringens politik, som försitter goda chanser och vrider klockan tillbaka, ett ansvarsfullt budgetalternativ, som använder de gemensamma resurserna bättre, mer rättvist och mer framtidsinriktat.

När regeringen presenterade budgetpropositionen för 2009 befann sig den svenska ekonomin i en kraftig konjunkturedgång. Trots detta var budgetpropositionen i princip renons på stabiliseringspolitiska förslag. Därefter har det globala finanssystemet i det närmaste kollapsat. Det stod tidigt klart under hösten att finanskrisen skulle få betydande konsekvenser för den reala svenska ekonomin. Konjunkturinstitutet räknar med en BNP-tillväxt på -0,1 % för 2009, vilket kan jämföras med regeringens prognos i budgetpropositionen som låg på 1,3 %. Regeringen har under hösten dels lagt en proposition för stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet (prop. 2008/09:61), dels en proposition för en bättre fungerande kreditförsörjning via en stärkning av AB Svensk Exportkredit och Almi Företagspartner AB (prop. 2008/09:73). Innehållet i dessa propositioner är i huvudsak bra. Men det räcker inte på långa vägar för att på ett verkningfullt sätt motverka den kraftiga lågkonjunktur som den svenska ekonomin nu befinner sig i. Budgetpropositionen för 2009 var i princip överspelad redan när den presenterades och regeringens underlåtenhet att under hösten revidera budgeten och lägga fram ett kraftfullt åtgärds paket för att motverka lågkonjunkturen riskerar att leda till mycket allvarliga konsekvenser.

Kunskap är en demokratisk rättighet, och högskoleutbildning måste därför vara tillgänglig för alla. För Vänsterpartiet är det en viktig målsättning att bredda rekryteringen till högskolan. En av de viktigaste åtgärderna för att minska den sociala snedrekryteringen är att skapa ett studiestödssystem som ger social och ekonomisk trygghet. Sverige hade under lång tid ett

relativt generöst studiestöd, som dessutom genomgick kontinuerliga förbättringar. Detta medförde att den sociala snedrekryteringen vid högskolan minskade. Denna utveckling har brutits eftersom studiemedlen har förlorat i värde och inte längre täcker studenternas levnadsomkostnader. I den ekonomiska vårpropositionen för 2006 höjdes studiemedlen visserligen med 300 kr per studiemånad, vilket givetvis var positivt. Höjningen var dock långt ifrån Vänsterpartiets krav som var en höjning på 1 500 kr per studiemånad. Vänsterpartiet står fortfarande fast vid detta krav och föreslår därför att studiemedlen ska höjas med ytterligare 1 200 kr per studiemånad fr.o.m. 2009. En höjning av studiemedlen med 1 200 kr per månad fr.o.m. 2009 innebär att anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.* ökar med motsvarande 1,5 miljarder kronor. Avskaffandet av rekryteringsbidraget 2007 drabbade en grupp med stora utbildningsbehov. För att kompensera denna grupp måste fler få studiemedel med den högre bidragsnivån. Medel anslås som motsvarar det avskaffade rekryteringsbidraget, dvs. 1 728 000 000 kr. Rekryteringsbidraget var till för dem med kort tidigare utbildning och en svag ställning på arbetsmarknaden. För att kompensera dessa grupper måste fler få del av studiemedel med den högre bidragsnivån (ca 82 % av totalbeloppet).

En förstärkning av anslaget till kommunernas vuxenutbildning gör att anslaget tillförs ytterligare 244 miljoner kronor. En satsning på ökat antal platser inom kommunal vuxenutbildning, kvalificerad yrkesutbildning och högskoleutbildning medför fler studiemedelstagare och anslaget tillförs därför ytterligare 258 miljoner kronor, m.m.

Lån får tas upp i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 161 500 000 000 kr. Anslag 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* bör tillföras 95 miljoner kronor med anledning av förslaget om höjda studiemedel m.m.

Sammantaget bör utgiftsområdet sålunda tillföras 3 858 312 000 kr mer än vad regeringen har föreslagit.

3. Anslag under utgiftsområde 15 Studiestöd m.m., punkt 2 (mp)

Mats Pertoft (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt alternativ till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotionen Fi272 och tillhörande kommittémotioner.

I vår budgetmotion konstaterar vi att läget i världsekonomin just nu försämras snabbt. Konjunkturbarometern pekar på att hushållens syn på ekonomin är betydligt dystrare än normalt. Även arbetsmarknaden försvagas påtagligt. Sysselsättningen förväntas sjunka och arbetslösheten stiga. Antalet lediga platser anmälda till Arbetsförmedlingen minskar, antalet arbetslösa ungdomar har stigit. Antalet varsel stiger. Risken är stor för en kraftig konjunkturedgång.

Miljöpartiet de gröna föreslår i årets budgetmotion flera åtgärder som syftar till att stärka Sveriges konkurrenskraft och samtidigt möta konjunkturedgången. Bland annat presenteras ett omfattande paket med yrkesut-

bildningar som syftar till att öka företagens tillgång på arbetskraft samtidigt som det skapas nya chanser för stora grupper att komma in på arbetsmarknaden.

På längre sikt menar vi att klimatförändringen är den utan jämförelse största utmaning Sverige och världen just nu möter. I budgetmotionen föreslår vi omfattande insatser för att minska Sveriges utsläpp av växthusgas. Med Miljöpartiets politik minskar Sveriges oljeberoende snabbt vilket stärker vår ekonomiska ställning och gör oss mindre sårbara för globala konjunktursvängningar. De investeringar i järnväg och energieffektivisering av bostäder vi föreslår skapar nya arbetstillfällen. Satsningar på ny energiteknik och miljöteknik skapar möjlighet för nya företag att växa fram. Det är vår övertygelse att det går att förena ekonomisk utveckling och skapande av nya jobb och företag med att ställa om samhället i hållbar riktning.

I Miljöpartiets budgetmotion presenteras en ny satsning för att nå miljömålen. Vi tar till skillnad från regeringen Miljömålsrådets rekommendationer på allvar. Vi presenterar också reformer av våra trygghetssystem som gör att arbetsmarknaden fungerar bättre och att färre personer hamnar utanför.

Regeringen Reinfeldt har genom sin skatte- och otrygghetspolitik skapat klyftor i Sverige. Många människor har farit illa. Vår ambition är att skapa förutsättningar för alla människor att delta på arbetsmarknaden och bidra till samhället utan att för den skull straffa dem som är sjuka och arbetslösa. Införande av barntid skapar bättre möjlighet för småbarnsföräldrar att kombinera föräldraskap och arbete. Med Miljöpartiets budgetförslag minskar klyftorna i Sverige och solidariteten ökar.

Vi presenterar också omfattande satsningar för att motverka diskriminering vilket gör att det skapas större möjligheter för fler människor att delta på arbetsmarknaden. De förändringar vi föreslår kring skatter, socialförsäkringar och miljö- och klimatpolitiken leder till ökad rättvisa mellan män och kvinnor. I årets budgetmotion görs en stor satsning på att höja kvaliteten i skolan. Vi skapar utrymme för pedagogisk utveckling, fortbildning av lärare och större möjligheter till modersmålsundervisning och ämnesundervisning på modersmål.

En avgörande fråga för ekonomisk utveckling, välstånd och fungerande arbetsmarknad är en god folkhälsa. Miljöpartiet föreslår flera satsningar för bättre folkhälsa, liksom satsningar för att förebygga mäns våld mot kvinnor. Andra stora satsningar som vi föreslår är inom miljö- och klimatbiståndet.

Riksdagens majoritet bestående av Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna har ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom det beslutet har man också avslagit Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av den här anledningen tar

vi inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 15 *Studiestöd*. I stället redovisas här de insatser inom detta utgiftsområde som förordas av Miljöpartiet.

Vi i Miljöpartiet anser att Sverige behöver välutbildade människor och att utbildning berikar människors liv. I en föränderlig och internationaliserad värld måste människor vara beredda att byta yrkesbana och att omskola eller vidareutbilda sig. Ska det vara möjligt krävs det att människor klarar sig ekonomiskt under den tid de studerar. Det kan de inte som det ser ut i dag. Studiemedelnivåerna är alldeles för låga och Miljöpartiet har konsekvent drivit en höjning av studiemedlet så att det går att leva på.

I dag ligger studiemedlet på knappt 7 500 kr i månaden vid heltidsstudier. Av denna summa är cirka 2 500 kr bidrag. Att få ekonomin att gå ihop med så knappa resurser till sitt förfogande är för många en utmaning. De flesta studenter klarar sig inte på detta belopp utan tvingas arbeta vid sidan av sina heltidsstudier. Arbete i stor omfattning vid sidan av studierna riskerar att påverka de studerandes resultat negativt. Många tvingas också låna pengar av familj och vänner.

Miljöpartiet vill höja bidragsdelen i studiemedlet med ytterligare 900 kr per studiemånad. Höjningen ska börja gälla fr.o.m. den 1 januari 2009. Anslag 1:2 *Studiemedel m.m.* höjs med 3,6 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:1 Budgetpropositionen för 2009 utgiftsområde 15:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) (avsnitt 2.1 och 3.9.2).
2. Riksdagen godkänner att under 2009 får lån tas upp i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 159 700 000 000 kronor (avsnitt 3.9.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kronor under 2010 (avsnitt 3.9.5).
4. Riksdagen anvisar för budgetåret 2009 anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd i enlighet med uppställningen i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Fi270 av Mona Sahlin m.fl. (s):

61. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjda studiemedel och höjt fribelopp för studenter (avsnitt 3.1.9).

2008/09:Sf373 av Veronica Palm m.fl. (s):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studerande med barn.

2008/09:Ub454 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen beslutar om ändring av 3 kap. 11–13 §§ studiestödslagen (1999:1395) enligt vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen godkänner att under 2009 lån tas upp i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 161 500 000 000 kr.
3. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd enligt uppställning:

Tabellen återfinns på sidan 1 i motionen.

2008/09:Ub491 av Mats Pertoft m.fl. (mp):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd enligt uppställning:

Tabellen återfinns på sidan 1 i motionen.

2008/09:Ub602 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd enligt uppställning:

Tabellen återfinns på sidan 1 i motionen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjt fribelopp för studenter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjda studiemedel.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjt bidrag till studenter med barn.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjd studiehjälp.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens förslag

Anslagsförslag för 2009 under utgiftsområde 15

Studiestöd

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag		
		(s)	(v)	(mp)
1:1 Studiehjälp m.m.	4 044 472	+400 000		
1:2 Studiemedel m.m.	11 749 515	+1 219 000	+3 763 312	+3 600 000
1:3 Studiemedelsröntor m.m.	5 567 822		+95 000	
1:4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	61 150			
1:5 Bidrag till vissa studiecociala ändamål	29 000			
Summa för utgiftsområdet	21 451 959	+1 619 000	+3 858 312	+3 600 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2009 under
utgiftsområde 15 Studiestöd

Företrädarna för s, v och mp har avstått från att ta ställning i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1–3).

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	Utskottets förslag
--	---------------------------

1:1 Studiehjälp m.m.	4 044 472
1:2 Studiemedel m.m.	11 749 515
1:3 Studiemedelsräntor m.m.	5 567 822
1:4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	61 150
1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	29 000
Summa för utgiftsområdet	21 451 959

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

Lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs i fråga om ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till studiestödslagen (1999:1395)

dels att punkt 1 ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny punkt, 17, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1.¹ Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001, då studiestödslagen (1973:349) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa *skall* upphöra att gälla. Äldre bestämmelser gäller fortfarande, förutom vad som anges i punkterna 13–16, i fråga om studiestöd som avser tid före ikraftträdandet. Vad som sägs om inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital i 4 kap. 21 §, 8 kap. 4 § och 9 kap. 2 § studiestödslagen (1973:349) samt i punkten 2 f i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:877) om ändring i *nämnda lag*, *skall* dock från och med taxeringsåret 2002 i stället avse överskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital.

Föreslagen lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001, då studiestödslagen (1973:349) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa *ska* upphöra att gälla. Äldre bestämmelser gäller fortfarande, förutom vad som anges i punkterna 13–17, i fråga om studiestöd som avser tid före ikraftträdandet. Vad som sägs om inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital i 4 kap. 21 §, 8 kap. 4 § och 9 kap. 2 § studiestödslagen (1973:349) samt i punkten 2 f i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:877) om ändring i *studiestödslagen (1973:349)*, *ska* dock från och med taxeringsåret 2002 i stället avse överskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital.

---

¹ Senaste lydelse 2005:613.

17. Punkten 2 c i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:877) om ändring i studiestödslagen (1973:349) ska inte tillämpas efter utgången av januari 2009. Beslut som dessförinnan har fattats med stöd av bestämmelsen ska upphöra att gälla vid utgången av 2009.

Denna lag träder i kraft den 31 januari 2009.